

FRIDTJOF NANSENS INSTITUTT
FRIDTJOF NANSEN INSTITUTE

'Superkvoter' i turbulente tider

Status og perspektiver

Jørgen Wettestad

CONNECT sluttseminar 26/10 2022

Opplegget

- Litt bakgrunn: EUs klimakvoter, Fit for 55 og hvorfor viktig for Norge
- Status for utvalgte deler av FF55
 - Ambisjonsnivå
 - Utvidelse til skipsfart
 - ETS2 for bygg og transport
 - Karbontoll
- Perspektiver framover
 - Prosess
 - Videre analyser

Bakgrunn: EUs klimakvoter, Fit for 55 og Norge

- EUs klimakvotesystem (EU ETS) er ‘hjørnesteinen’ i klima og energipolitikken
- Dekker 40 % av utslipp
 - Kraftbransjen og kraftkrevende industri – fly fra 2012
 - Norge fra 2008
- Norges klimaplan 2022: ‘Avgifter.. og EUs kvotesystem er de viktigste virkemidlene’ (s.3)

Bakgrunn: EUs klimakvoter, Fit for 55 og Norge

- Strevde lenge med overskudd av kvoter og lav pris – 4-5 euro
- Etter viktige reformer i 2015 (MSR) og 2018 begynte kvoteprisen å stige
 - CONNECT studie 2019: Wettestad og Jevnaker, ‘Smokescreen Politics’, RPR

Bakgrunn: EUs klimakvoter, Fit for 55 og Norge

- Von der Leyen
Kommisjonen satte i gang Green Deal fra 2019 av
- Et overordnet ‘minst 55% kutt innen 2030’ nødvendiggjorde skjerping av virkemidlene
- ‘Fit for 55’ – en ‘superpakke’!
 - og da ikke minst EU ETS

Bakgrunn: fokus på fire sentrale deler av ETS reform

- *AMBISJONSNIVÅET*
 - Hvor mye **ETS** skal bidra med til overordnet kutt
 - Viktig
 - Eksternt: komme ajour med Parisavtalen
 - Internt: kvotepris
 - Nå rundt 70 euro
- *Spesifiserer rammevilkår for Norge*
 - *Klimapolitisk (bl.a. auksjonsinntekter)*
 - *Industri (CO2 avgift + kvoter)*

Bakgrunn: fire sentrale deler

- *UTVIDELSE TIL SKIPSFART*
- EU misfornøyd med framdrift i IMO
 - Særlig Parlamentet
- *Relevant for Norge som skipsfarts nasjon*
 - *Over 100 rederier med skip over 5000bt i norsk skipsregister*

Bakgrunn: fire sentrale deler

- *ETABLERING AV ET ETS2 FOR BYGG OG TRANSPORT*
 - For dårlig framdrift mht utslippsreduksjon
 - Bl.a, Innsatsfordelingen (ESR)
 - Tyskland i ferd med å innføre hjemlig ETS2
 - Parlamentet IKKE pådriver her
 - Franske MEPs redde for gule vester i hele Europa
- *Gitt eksisterende karbonprising i Norge, mest administrative utfordringer?*

Bakgrunn: fire sentrale deler

- *Innføring av karbontoll/CBAM*
- Gå gradvis fra
 - *Defensiv* beskyttelse mot karbonlekkasje: gratiskvoter og CO2 kompensasjon; til
 - *Offensiv* beskyttelse, ved at importører av utvalgte varer må betale vederlag tilsvarende kvotepris
 - og utfasing av gratiskvoter og CO2 komp
- *CO2 kompensasjon viktig for Norge*
 - *Ikke minst for aluminiumsindustrien*

Status for utvalgte FF55 deler

- Ukraina krigen har endret **mye**
 - Energisikkerhet/uavhengighet
 - RePowerEU
 - Økt fornybar.. Energisparing..
 - **Bidrag til finansiering: selge 250 mill.kvoter?**
- Generelt: imponerende FF55 framdrift og tempo!
- Parlamentet og Rådet sa sitt i juni
 - Kaos i Parlamentet: kompleksitet, tempo!
- Nå godt i gang med trialogen
 - Sluttforhandlinger Komm./Parl./Rådet

Status for utvalgte FF55 deler

	KOMMISJONEN	MEDLEMSLANDENE	PARLAMENTET
AMB ISJO NER	-61% -LRF 4,2% -KUTT 117 -MSR: 24% -REPowerEU: 250 mill. fra MSR	61% -4,2 -117 -24% -REPowerEU: 20 milliarder euro fra Innov.Fund. + tidlig salg	-63% -4,6% (2029) 70 2024;50 2026 -24% -REPowerEU: 20 milliarder euro fra tidlig salg
SHIP PIN G	-100% intern; 50% ekstern -Over 5000bt -2026 - rapportering før det	100% intern; 50% ekstern -Over 5000bt -2026 - rapportering før det -Litt ekstyra flex	-100% intern; 50% ekstern (100 i 2027)- -Over 5000bt (>5000: rapportering) -2024 -Omstillingsfond (Ocean Fund)

Status for utvalgte FF55 deler

	KOMMISJONEN	MEDLEMSLANDEN E	PARLAMENTET
ETS 2	<ul style="list-style-type: none"> -Kjøpe kvoter fra 2026 -43% / 2005 -Kommersielle og private distributører m.m. -Omstillingsfond: 72 milliarder 	<ul style="list-style-type: none"> -2027 -43% /2005 -Kommersielle og private – dog unntak til 2030 hvis nasjonale tiltak -Fondet: maks 59 mill. 	<ul style="list-style-type: none"> -2024 kommersielle; 2029 private -Pristak: 50 euro m.m. -Fondet: salg av 150 mill; ca 16 milliarder euro
CBA M	<ul style="list-style-type: none"> -Innfasing 2026-35, 10% årlig -Direkte utslipp -Jern og stål, aluminium, sement, strøm, gjødsel -Inntekter til EU budsjettet 	<ul style="list-style-type: none"> Innfasing 2026-35, Mer forsiktig i starten -Direkte utslipp -Jern og stål, aluminium, sement, strøm, gjødsel 	<ul style="list-style-type: none"> Innfasing 2027-32 -Også indirekte utslipp -Jern og stål, aluminium, sement, strøm, gjødsel, kjemikalier, hydrogen -Inntekter til innovasjon og minst utviklede land

Status: ambisjoner

- Sentralt:
 - *Tungtveiende overordnet enighet mellom Kommisjonen og Rådet*
 - Men hvordan samle inn penger til RePowerEU er uavklart
- For Norge
 - Styrker grunnlaget for å anta økende kvotepris
 - Positivt for omstilling; økte auksjonsinntekter

Status: utvidelse til skipsfart

- *Sentralt: viktig sak for Parlamentet.. Vil nok få noe her.. Omstillingsfond?*
- For Norge
 - Mye avhengig av Parlamentets gjennomslag
 - Problematisk: raskere innfasing - og inkludering også av mindre skip
 - Positivt: det eventuelle Omstillingsfondet

Status: ETS 2

- *Sentralt: det går mot et slikt system – dog nedskalert og utvannet i forholdet til forslaget*
- For Norge:
 - Igjen, gitt rimelig høy CO2 avgift nasjonalt, mest administrative utfordringer

Status: CBAM

- *Sentralt: tror det går mot en CBAM nokså i tråd med Kommisjonens forslag*
 - *Men krig og høye energipriser øker forståelse for CO2 kompensasjon*
 - *Parlamentet får inntekter heller til innovasjon og MUL?*
- **For Norge: økende forståelse for CO2 kompensasjonen er godt nytt**

Perspektiver mht prosess

- Minst to trialogmøter til i 2022
- Finale under svensk ledelse våren 2023
 - Det Europeiske Råd krever enstemmighet..

Analytiske perspektiver

- Forhandlingsteori og kopling/frakopling av saker
 - Frankrike og frakopling av gratiskvotene i CBAM!
- ‘Konkurransen mellom institusjonene’ (Multi-Level Reinforcement)
 - Parlamentets press for skipsfart - og CBAM!
- Teori om ‘turbulens’ og ‘mulighetsvinduer’ (også for de som vil blokkere)
 - Overraskende liten effekt på ETS reform?
 - Handlekraftig Komm. // Relativt grønt Parl. // Sterke pådriverland

Takk for oppmerksomheten!

- Wettestad, J. og T.Jevnaker. 2019. 'Smokescreen Politics? Ratcheting Up EU Emissions Trading in 2017', *Review of Policy Research*, 36: 5, 635-659.
- Wettestad, J. og L.H.Gulbrandsen. 2022. 'On the Process of Including Shipping in EU Emissions Trading', *Politics and Governance*, 10: 1.
- 'En europisk karbontoll: kronglete fortid og uviss framtid', *Energi og Klima*, 19/10 2020.
- 'Superkvoter: vil høye klimahåp i Brussel knuses i Budapest?', *Energi og Klima*, 10/8 2021.
- 'EUs 'superkvoter: unik kompleksitet, høy fart og betydelig turbulens', *Energi og Klima*, 8/8 2022.

jwettestad@fni.no

